

ระเบียบธนาคารแห่งประเทศไทย

ที่ สรข. 1 /2554

ว่าด้วยระบบการหักบัญชีเช็คด้วยภาพเช็คและระบบการจัดเก็บภาพเช็ค

1. เหตุผลในการออกระเบียบ

ธนาคารแห่งประเทศไทย ได้พัฒนาระบบการหักบัญชีเช็คด้วยภาพเช็ค และระบบการจัดเก็บภาพเช็ค (Imaged Cheque Clearing and Archive System: ICAS) ซึ่งประกอบด้วย 2 ระบบงาน ได้แก่ ระบบการหักบัญชีเช็คด้วยภาพเช็ค (Imaged Cheque Clearing System: ICS) เพื่อใช้ทดแทนระบบงานหักบัญชีอิเล็กทรอนิกส์ตามระเบียบธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยการหักบัญชีระหว่างธนาคารในกรุงเทพมหานครด้วยอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2539 และที่แก้ไขเพิ่มเติม และระบบการจัดเก็บภาพเช็ค (Image Archive System: IAS) เพื่อจัดเก็บภาพเช็ค โดยมีแผนงานที่จะเริ่มทยอยให้บริการครอบคลุมทั่วประเทศ ดังนั้น เพื่อให้ผู้เกี่ยวข้อง มีความเข้าใจในกระบวนการดำเนินการของระบบและมีแนวทางปฏิบัติที่ชัดเจน ธนาคารแห่งประเทศไทยจึงได้ออกระเบียบกำหนด สิทธิ บทบาท หน้าที่และความรับผิดชอบ ของธนาคารแห่งประเทศไทยซึ่งเป็นผู้ให้บริการระบบ และธนาคารซึ่งเป็นสมาชิกของระบบ เพื่อให้มีกรอบและกฎเกณฑ์สำหรับการถือปฏิบัติเป็นมาตรฐานเดียวกัน

2. อำนาจตามกฎหมาย

อาศัยอำนาจตามมาตรา 44 แห่งพระราชบัญญัติธนาคารแห่งประเทศไทย พุทธศักราช 2485 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

3. ขอบเขตการบังคับใช้

ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับกับธนาคารพาณิชย์และสถาบันการเงินของรัฐ ที่เป็นธนาคารสมาชิกตามระเบียบนี้

4. เนื้อหา

ลักษณะ 1 บททั่วไป

นิยาม

ข้อ 1 ในระเบียบนี้

“เช็ค” หมายความว่า

(1) เช็ค ดราฟต์ ตัวแลกเงิน ตัวสัญญาใช้เงิน และตราสารอื่นใดที่สั่งให้ธนาคารจ่ายเงินเมื่อทวงถาม

(2) ตัวแลกเงิน ตัวสัญญาใช้เงิน หรือตราสารอื่นใดที่สั่งจ่ายเงินโดยมีกำหนดเวลา ซึ่งธนาคารได้รับรองหรืออวัลและถึงกำหนดเวลาจ่ายเงินแล้ว

“สปท.” หมายความว่า ธนาคารแห่งประเทศไทย

“ศูนย์หักบัญชี” หมายความว่า ศูนย์หักบัญชีอิเล็กทรอนิกส์ สปท.

“ธนาคารสมาชิก” หมายความว่า ธนาคารพาณิชย์และสถาบันการเงินของรัฐที่ได้รับอนุญาตจาก สปท. ให้ใช้บริการระบบการหักบัญชีเช็คด้วยภาพเช็คและระบบการจัดเก็บภาพเช็ค

“ธนาคารผู้ส่งเรียกเก็บ” หมายความว่า ธนาคารสมาชิกผู้ส่งข้อมูลและภาพเช็คผ่านระบบการหักบัญชีเช็คด้วยภาพเช็คเพื่อเรียกเก็บเงินตามเช็ค

“ธนาคารผู้จ่าย” หมายความว่า ธนาคารสมาชิกผู้รับข้อมูลและภาพเช็คผ่านระบบการหักบัญชีเช็คด้วยภาพเช็คเพื่อดำเนินการหักเงินจากบัญชีของลูกค้าธนาคาร

“ระบบการหักบัญชีเช็คด้วยภาพเช็คและระบบการจัดเก็บภาพเช็ค” (Imaged Cheque Clearing and Archive System: ICAS) หมายความว่า ระบบงานที่ สปท. พัฒนาขึ้นเพื่อดำเนินการเกี่ยวกับการหักบัญชีเช็คด้วยภาพเช็คและการจัดเก็บภาพเช็ค ซึ่งประกอบด้วยระบบการหักบัญชีเช็คด้วยภาพเช็ค (Imaged Cheque Clearing System: ICS) และระบบการจัดเก็บภาพเช็ค (Image Archive System: IAS)

“บริการด้านการเงินด้วยวิธีอิเล็กทรอนิกส์” หมายความว่า บริการด้านการเงินด้วยวิธีอิเล็กทรอนิกส์ตามระเบียบธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยการให้บริการด้านการเงินด้วยวิธีอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Financial Services) และบริการด้านการเงินด้วยวิธีอิเล็กทรอนิกส์ผ่านเครื่องปฏิบัตินงานตามระเบียบธนาคารแห่งประเทศไทย

Ornana

ว่าด้วยการให้บริการด้านการเงินด้วยวิธีอิเล็กทรอนิกส์ผ่านเครื่องปฏิบัติงาน
(Electronic Financial Services via Certified Servers)

“คอมพิวเตอร์แม่ข่าย” หมายความว่า ระบบคอมพิวเตอร์ของระบบ
การหักบัญชีเช็คด้วยภาพเช็คและระบบการจัดเก็บภาพเช็คของ ธปท.

“ระบบชำระดุลกลาง” (Central Settlement System: CSS)
หมายความว่า ระบบชำระดุลกลางตามประกาศ ธปท. ว่าด้วยบริการโอนเงินพร้อมกัน
หลายฝ่าย

“การตรวจสอบคุณภาพของภาพเช็ค” (Image Quality Assurance:
IQA) หมายความว่า ขั้นตอน วิธีการ กระบวนการในการตรวจสอบคุณภาพของภาพ
เช็คที่ส่งเข้าระบบการหักบัญชีเช็คด้วยภาพเช็คและระบบการจัดเก็บภาพเช็คตามค่า
การตรวจสอบคุณภาพของภาพเช็ค เพื่อให้เป็นไปตามมาตรฐานการตรวจสอบ
คุณภาพของภาพเช็คที่ ธปท. กำหนด

“เครื่องกราดภาพเช็ค” (Capture Device) หมายความว่า อุปกรณ์
อิเล็กทรอนิกส์ที่ใช้สำหรับการถ่ายภาพเช็คและอ่านข้อมูลเช็ค เพื่อจัดทำหรือแปลงเช็ค
ให้อยู่ในรูปของข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อส่งเข้าระบบการหักบัญชีเช็คด้วยภาพเช็ค
และระบบการจัดเก็บภาพเช็ค

“การกราดภาพเช็ค” หมายความว่า การจัดทำหรือแปลงเช็คให้อยู่ใน
รูปของข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์

“เครื่องรับส่งข้อมูลและภาพเช็ค” (Imaged Cheque Member
Gateway: ICMG) หมายความว่า เครื่องปฏิบัติงาน (Certified Server) ตามระเบียบ
ธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยการให้บริการด้านการเงินด้วยวิธีอิเล็กทรอนิกส์ผ่าน
เครื่องปฏิบัติงาน (Electronic Financial Services via Certified Servers) ที่
ธนาคารสมาชิกใช้เชื่อมโยงกับคอมพิวเตอร์แม่ข่าย เพื่อทำการรับและ/หรือส่งข้อมูล
และภาพเช็ค

“ชุดคำสั่งของ ธปท.” หมายความว่า ชุดคำสั่งสำหรับเครื่องรับส่ง
ข้อมูลและภาพเช็คและบริการด้านการเงินด้วยวิธีอิเล็กทรอนิกส์ที่ ธปท. จัดทำให้
ธนาคารสมาชิก

“ข้อมูลและภาพเช็คที่ส่งเรียกเก็บ” (Normal Out-clearing)
หมายความว่า ข้อมูลและภาพเช็คที่ธนาคารผู้ส่งเรียกเก็บส่งผ่านเครื่องรับส่งข้อมูล
และภาพเช็ค เพื่อให้คอมพิวเตอร์แม่ข่ายประมวลผลและให้ธนาคารผู้จ่ายที่เกี่ยวข้อง
ใช้เพื่อพิจารณาดำเนินการหักเงินจากบัญชีของลูกค้าธนาคาร

ธนุ นว

“ข้อมูลและภาพเช็คที่รับเข้า” (Normal In-clearing) หมายความว่า ข้อมูลและภาพเช็คที่ธนาคารผู้จ่ายได้รับจากคอมพิวเตอร์แม่ข่ายผ่านเครื่องรับส่ง ข้อมูลและภาพเช็ค เพื่อใช้พิจารณาดำเนินการหักเงินจากบัญชีของลูกค้าธนาคาร

“ข้อมูลเช็คที่ส่งคืน” (Return Out-clearing) หมายความว่า ข้อมูลเช็คคืนที่ธนาคารผู้จ่ายส่งให้คอมพิวเตอร์แม่ข่ายผ่านเครื่องรับส่งข้อมูลและภาพเช็ค เพื่อให้ ธนาคารผู้ส่งเรียกเก็บที่เกี่ยวข้องรับเพื่อดำเนินการต่อไป

“ข้อมูลและภาพเช็คที่รับคืน” (Return In-clearing) หมายความว่า ข้อมูลเช็คที่ส่งคืนและภาพเช็คคืนที่ธนาคารผู้ส่งเรียกเก็บรับจากคอมพิวเตอร์แม่ข่าย ผ่านเครื่องรับส่งข้อมูลและภาพเช็คเพื่อดำเนินการต่อไป

“รอบการชำระดุลหักบัญชี” หมายความว่า รอบการชำระดุลหักบัญชี ของระบบการหักบัญชีเช็คด้วยภาพเช็ค ซึ่งแยกเป็น รอบการชำระดุลหักบัญชีในวันที่ ส่งเรียกเก็บและรอบการชำระดุลหักบัญชีในวันทำการถัดไป

“รอบการชำระดุลหักบัญชีในวันที่ส่งเรียกเก็บ” (Same-day Settlement) หมายความว่า การชำระดุลการหักบัญชีระหว่างธนาคารในวันที่ส่ง เรียกเก็บ ตามเวลาและหลักเกณฑ์ที่ ธปท. กำหนด

“รอบการชำระดุลหักบัญชีในวันทำการถัดไป” (Next-day Settlement) หมายความว่า การชำระดุลการหักบัญชีระหว่างธนาคารในวันทำการ ถัดจากวันที่ส่งเรียกเก็บ ตามเวลาและหลักเกณฑ์ที่ ธปท. กำหนด

“รหัสเฉพาะ” (Unique Identification: UID) หมายความว่า รหัสเฉพาะของเช็คแต่ละฉบับที่ส่งเรียกเก็บ ที่สร้างจากเครื่องกราดภาพเช็คหรือ โปรแกรมคอมพิวเตอร์ โดยปรากฏอยู่ด้านหลังเช็คและภาพเช็คที่ส่งเรียกเก็บ ซึ่ง ประกอบด้วย ตัวเลข 22 หลัก ที่ระบุ วันเดือนปีที่กราดภาพเช็ค รหัสธนาคารผู้ส่ง เรียกเก็บ หมายเลขเครื่องกราดภาพเช็ค และลำดับที่

“วันทำการ” หมายความว่า วันทำการของธนาคารพาณิชย์ที่ ธปท. กำหนด

“เช็คนอกมาตรฐาน” หมายความว่า เช็คที่ไม่เป็นไปตามมาตรฐานเช็ค ที่ ธปท. ประกาศกำหนด

Osana

“เช็คที่ต้องจัดทำใบแทน” หมายความว่า เช็คนอกมาตรฐาน และเช็คที่มีลักษณะดังนี้

(1) เช็คที่ชำรุด เช็คที่มีสิ่งอื่นใดติดมา เช็คที่มีรอยฉีกขาดหรือเช็คที่มีรอยยับ ซึ่งไม่สามารถรูดภาพเช็คได้ หรือเมื่อผ่านเครื่องรูดภาพเช็คแล้วจะปรากฏภาพเช็คที่ได้ข้อมูลที่เป็นสาระสำคัญของเช็คไม่ชัดเจนหรือไม่ครบถ้วน

(2) เช็คนอกเหนือจาก (1) ที่ธนาคารผู้ส่งเรียกเก็บไม่สามารถรูดภาพเช็คให้ปรากฏข้อมูลที่เป็นสาระสำคัญของเช็คได้อย่างชัดเจนและครบถ้วน เช่น เช็คที่ปรุจำนวนเงินตัวเลขพิมพ์ด้วยหมึกสีที่ไม่สามารถมองเห็นจากภาพเช็คได้

(3) เช็คที่ไม่สามารถรูดภาพเช็คให้ผ่านมาตรฐานการตรวจสอบคุณภาพของภาพเช็ค

(4) อื่น ๆ ตามที่ ธปท. กำหนด

“ใบแทน” หมายความว่า เอกสารที่ธนาคารผู้ส่งเรียกเก็บจัดทำขึ้นตามมาตรฐานใบแทนที่ ธปท. กำหนด

“กระบวนการเพื่อความปลอดภัยในการรับส่งข้อมูลและภาพเช็ค” หมายความว่า กระบวนการเพื่อความปลอดภัยในการรับส่งข้อมูลและภาพเช็คผ่านเครื่องรับส่งข้อมูลและภาพเช็คหรือบริการด้านการเงินด้วยวิธีอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อ

(1) ยืนยันว่าข้อมูลหรือภาพเช็คที่ ธปท. หรือธนาคารสมาชิก ส่งเข้าระบบการหักบัญชีเช็คด้วยภาพเช็คและระบบการจัดเก็บภาพเช็ค เป็นข้อมูลหรือภาพเช็คที่ส่งโดย ธปท. หรือธนาคารสมาชิกจริง ซึ่งผู้ส่งข้อมูลหรือภาพเช็คจะปฏิเสธความรับผิดชอบไม่ได้

(2) ยืนยันว่าข้อมูลและภาพเช็คที่ ธปท. หรือธนาคารสมาชิก ได้รับจากระบบการหักบัญชีเช็คด้วยภาพเช็คและระบบการจัดเก็บภาพเช็ค เป็นข้อมูลและภาพเช็คเดียวกับที่ ธปท. หรือธนาคารสมาชิกได้ส่งจริง

(3) สามารถทำการพิสูจน์ตัวตน (Authentication) และยืนยันว่าผู้จัดการระบบ ผู้รับรอง (Certifier) ผู้ปฏิบัติงาน (Officer) และเครื่องปฏิบัติงาน (Certified Server) ในระบบการหักบัญชีเช็คด้วยภาพเช็คและระบบการจัดเก็บภาพเช็ค เป็นบุคคลและเครื่อง ที่ได้รับสิทธิในการปฏิบัติงานจริง

(4) สามารถตรวจสอบความครบถ้วนและถูกต้องของข้อมูลและภาพเช็คที่ส่งเข้าระบบการหักบัญชีเช็คด้วยภาพเช็คและระบบการจัดเก็บภาพเช็คได้

Other use

(5) ป้องกันมิให้บุคคลอื่นหรือเครื่องปฏิบัติงานอื่นที่ไม่เกี่ยวข้องล่วงรู้ข้อมูลและภาพเซ็คที่มีการส่งเข้าระบบการหักบัญชีเซ็คด้วยภาพเซ็คและระบบการจัดเก็บภาพเซ็ค

(6) มีระบบการบันทึกหลักฐานการรับส่งและการเข้าถึงข้อมูลและภาพเซ็คที่รับส่ง

ข้อ 2 ระบบการหักบัญชีเซ็คด้วยภาพเซ็คและระบบการจัดเก็บภาพเซ็ค ประกอบด้วยระบบงานเพื่อรองรับการดำเนินการดังต่อไปนี้

ประเภทของบริการระบบการหักบัญชีเซ็คด้วยภาพเซ็คและระบบการจัดเก็บภาพเซ็ค

(1) การรับและส่งข้อมูลและภาพเซ็คที่เรียกเก็บระหว่างธนาคารสมาชิก

(2) การรับและส่งข้อมูลและภาพเซ็คที่เรียกเก็บภายในธนาคารสมาชิก

(3) การสอบถามสถานะการส่งข้อมูลและภาพเซ็ค

(4) การคำนวณดุลการหักบัญชี

(5) การจัดเก็บข้อมูลและภาพเซ็ค

(6) การแจ้งแก้ไขข้อมูลเซ็คที่คลาดเคลื่อน

(7) การสอบถามข้อมูลและภาพเซ็ค

ลักษณะ 2

ธนาคารสมาชิก

ข้อ 3 ธนาคารสมาชิกที่ใช้ระบบการหักบัญชีเซ็คด้วยภาพเซ็คและระบบการจัดเก็บภาพเซ็ค ต้องมีคุณสมบัติอย่างใดอย่างหนึ่ง ดังนี้

คุณสมบัติของธนาคารสมาชิก

(1) เป็นธนาคารพาณิชย์ตามกฎหมายว่าด้วยธุรกิจสถาบันการเงิน

(2) เป็นสถาบันการเงินของรัฐที่มีกฎหมายเฉพาะจัดตั้งขึ้นตามกฎหมายว่าด้วยธุรกิจสถาบันการเงิน

ข้อ 4 ผู้ที่ประสงค์จะใช้ระบบการหักบัญชีเซ็คด้วยภาพเซ็คและระบบการจัดเก็บภาพเซ็ค ต้องยื่นหนังสือแสดงความตกลงขอใช้ระบบการหักบัญชีเซ็คด้วยภาพเซ็คและระบบการจัดเก็บภาพเซ็คตามแบบที่แนบท้ายระเบียบนี้และได้รับอนุญาตจาก ธปท. ให้เป็นธนาคารสมาชิกก่อนให้บริการ

การดำเนินการเพื่อขอเป็นธนาคารสมาชิก

ทั้งนี้ ธปท. จะแจ้งรายชื่อธนาคารสมาชิกที่ได้รับอนุญาตให้ธนาคารสมาชิกอื่นทราบก่อนที่ธนาคารสมาชิกรายนั้นจะเริ่มใช้งาน

ลักษณะ 3

สิทธิและหน้าที่ของ ธปท.

ข้อ 5 ธปท. เป็นผู้กำหนดมาตรฐานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับระบบการหักบัญชีเช็คด้วยภาพเช็คและระบบการจัดเก็บภาพเช็ค ได้แก่

ธปท. กำหนดมาตรฐานต่าง ๆ

- (1) มาตรฐานเช็ค
- (2) มาตรฐานภาพเช็คซึ่งประกอบด้วยมาตรฐานคุณสมบัติของภาพเช็คและมาตรฐานการตรวจสอบคุณภาพของภาพเช็ค
- (3) มาตรฐานใบแทน
- (4) มาตรฐานใบแจ้งแก้ไขคลาดเคลื่อน
- (5) มาตรฐานตัวแลกเงิน ตัวสัญญาใช้เงิน หรือตราสารอื่นใด
- (6) อื่น ๆ ตามที่ ธปท. กำหนดเพิ่มเติม

ข้อ 6 ธปท. เป็นผู้จัดเตรียมชุดคำสั่งของ ธปท. ซึ่งกำหนดด้านเทคนิคสำหรับธนาคารสมาชิกในระบบ ICAS (Interface Specification for Member Banks) และคู่มือการใช้งานระบบการหักบัญชีเช็คด้วยภาพเช็คและระบบการจัดเก็บภาพเช็คให้แก่ธนาคารสมาชิก ทั้งนี้ การขอรับชุดคำสั่งให้เป็นไปตามวิธีการและเงื่อนไขที่ ธปท. กำหนด

ธปท. จัดเตรียมชุดคำสั่งและคู่มือการใช้งานแก่ธนาคารสมาชิก

ชุดคำสั่งของ ธปท. ซึ่งกำหนดด้านเทคนิคสำหรับธนาคารสมาชิก ระบบ ICAS (Interface Specification for Member Banks) และคู่มือการใช้งานเป็นทรัพย์สินและลิขสิทธิ์ของ ธปท. ธนาคารสมาชิกจะต้องไม่กระทำการใดที่เป็น การละเมิดสิทธิดังกล่าว ยกเว้นได้รับความยินยอมจาก ธปท. เป็นลายลักษณ์อักษร เช่น

ชุดคำสั่งคู่มือการใช้งานและแนวทางการปฏิบัติงานเป็นทรัพย์สินและลิขสิทธิ์ของ ธปท.

- (1) ทำซ้ำ แก้ไข หรือตัดแปลงชุดคำสั่งของ ธปท.
- (2) โอน ขาย ให้เช่า หรืออนุญาตให้บุคคลอื่นใช้ชุดคำสั่งของ ธปท.
- (3) ใช้ประโยชน์จากชุดคำสั่งของ ธปท. เพื่อวัตถุประสงค์อื่นนอกเหนือจากระบบการหักบัญชีเช็คด้วยภาพเช็คและระบบการจัดเก็บภาพเช็คตามระเบียบนี้

Wun wun

ข้อ 7 ธปท. จะกำหนดเวลาการปฏิบัติงานของระบบการหักบัญชีเช็คด้วยภาพเช็คและระบบการจัดเก็บภาพเช็ค และอาจเปลี่ยนแปลงเวลาการปฏิบัติงานได้ตามที่เห็นสมควร โดยจะแจ้งให้ธนาคารสมาชิกทราบในเวลาอันควร

ธปท. กำหนดเวลาการปฏิบัติงาน

เวลาที่ใช้อ้างอิงในระบบการหักบัญชีเช็คด้วยภาพเช็คและระบบการจัดเก็บภาพเช็คให้ถือตามเวลาที่ปรากฏที่คอมพิวเตอร์แม่ข่ายที่ ธปท.

ข้อ 8 ธปท. จะรับผิดชอบในความเสียหายเช่นที่ตามปกติที่เกิดจากการกระทำของ ธปท. เว้นแต่ในกรณีใดกรณีหนึ่งหรือหลายกรณีดังนี้

ความรับผิดชอบของ ธปท.

- (1) ความเสียหายที่เกิดขึ้นจากพฤติกรรมพิเศษ
- (2) ความเสียหายที่เกิดขึ้นจากความบกพร่องทางเทคนิคของคอมพิวเตอร์แม่ข่ายไม่ว่ากรณีใด ๆ
- (3) ความเสียหายที่เกิดขึ้นจากสิ่งหรือระบบซึ่งไม่ได้อยู่ในความควบคุมของ ธปท.
- (4) เหตุสุดวิสัย

ลักษณะ 4

สิทธิและหน้าที่ของธนาคารสมาชิก

ข้อ 9 ธนาคารสมาชิกได้ร่วมทดสอบระบบ ประสิทธิภาพ ขอบเขตและความสามารถของกระบวนการเพื่อความปลอดภัยในการรับและ/หรือส่งข้อมูลและภาพเช็ค และยอมรับในประสิทธิภาพ ขอบเขตและความสามารถของกระบวนการเพื่อความปลอดภัยในการรับและ/หรือส่งข้อมูลและภาพเช็ค และยอมรับว่าระบบการหักบัญชีเช็คด้วยภาพเช็คและระบบการจัดเก็บภาพเช็คมีมาตรการที่รัดกุมเพียงพอสำหรับป้องกันความผิดพลาดและการทุจริตต่าง ๆ แล้ว

ธนาคารสมาชิกยอมรับประสิทธิภาพของระบบ ICAS

ข้อ 10 ธนาคารสมาชิกต้องจัดทำเอกสารดังต่อไปนี้ ส่งให้ ธปท. ล่วงหน้าอย่างน้อย 15 วันทำการ ก่อนวันที่ธนาคารสมาชิกจะเริ่มให้บริการระบบการหักบัญชีเช็คด้วยภาพเช็คและระบบการจัดเก็บภาพเช็ค เว้นแต่ ธปท. กำหนดเวลาเป็นอย่างอื่น

การดำเนินการของธนาคารสมาชิกก่อนการใช้ระบบ ICAS

- (1) จัดทำเอกสารตามระเบียบธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยการให้บริการด้านการเงินด้วยวิธีอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Financial Services) ได้แก่ หนังสือแสดงความตกลงใช้บริการด้านการเงินด้วยวิธีอิเล็กทรอนิกส์ หนังสือแต่งตั้งผู้มีอำนาจลงนามแต่งตั้งผู้รับรอง (Certifier) หนังสือแต่งตั้งผู้รับรอง (Certifier) หนังสือแต่งตั้งผู้ปฏิบัติงาน (Officer)

ในกรณีที่ธนาคารสมาชิกเป็นผู้ให้บริการตามบริการด้านการเงินด้วยวิธีอิเล็กทรอนิกส์ข้างต้นอยู่แล้ว ให้ธนาคารสมาชิกจัดทำเฉพาะหนังสือแต่งตั้งผู้รับรอง (Certifier) และหนังสือแต่งตั้งผู้ปฏิบัติงาน (Officer) เท่านั้น

(2) ในกรณีที่ธนาคารสมาชิกใช้บริการเครื่องรับส่งข้อมูลและภาพเช็คของตนเอง ให้จัดทำเอกสารตามระเบียบธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยการให้บริการด้านการเงินด้วยวิธีอิเล็กทรอนิกส์ผ่านเครื่องปฏิบัติงาน (Electronic Financial Services via Certified Servers) ได้แก่ หนังสือแสดงความตกลงใช้บริการด้านการเงินด้วยวิธีอิเล็กทรอนิกส์ผ่านเครื่องปฏิบัติงาน หนังสือแต่งตั้งผู้มีอำนาจลงนามแต่งตั้งผู้รับรอง (Certifier) และหนังสือรับรองเครื่องปฏิบัติงาน (Certified Server)

(3) จัดทำเอกสารสำหรับการเริ่มใช้งานระบบ ตามที่กำหนดในเอกสารแนบท้ายระเบียบนี้ ได้แก่

(3.1) หนังสือมอบอำนาจตามระเบียบธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยระบบการหักบัญชีเช็คด้วยภาพเช็คและระบบการจัดเก็บภาพเช็ค

(3.2) หนังสือขอรับชุดคำสั่งของ ธปท.

(3.3) หนังสือแต่งตั้งผู้จัดการระบบสำหรับการใช้ระบบการหักบัญชีเช็คด้วยภาพเช็คและระบบการจัดเก็บภาพเช็ค

(3.4) เอกสารอื่น ๆ ตามที่ ธปท. กำหนดเพิ่มเติม

ข้อ 11 ธนาคารสมาชิกจะต้องไม่ทำการแลกเปลี่ยนเช็คเพื่อการหักบัญชีระหว่างกันเอง เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจาก ธปท.

ห้ามธนาคารสมาชิกแลกเปลี่ยนเช็คระหว่างกันเอง

ข้อ 12 ธนาคารสมาชิกต้องจัดให้มีระบบคอมพิวเตอร์พร้อมติดตั้งอุปกรณ์และโปรแกรมสำหรับใช้งานระบบการหักบัญชีเช็คด้วยภาพเช็คและระบบการจัดเก็บภาพเช็ค และบริการด้านการเงินด้วยวิธีอิเล็กทรอนิกส์สำหรับการปฏิบัติงานจริงและสำหรับเป็นชุดสำรองเพื่อรองรับกรณีฉุกเฉินในสถานที่แยกแ่ก่การเข้าถึงของผู้ที่ไม่มีหน้าที่เกี่ยวข้อง โดยระบบคอมพิวเตอร์ อุปกรณ์และโปรแกรมห้ต้องมีมาตรฐาน ไม่ต่ำกว่าที่ ธปท. กำหนดตามเอกสารแนบท้ายระเบียบนี้

ธนาคารสมาชิกต้องจัดให้มีระบบคอมพิวเตอร์พร้อมติดตั้งอุปกรณ์และโปรแกรมสำหรับระบบ ICAS

ข้อ 13 ธนาคารสมาชิกต้องดำเนินการเกี่ยวกับระบบคอมพิวเตอร์ อุปกรณ์และโปรแกรมของธนาคารสมาชิกตามข้อ 12 ซึ่งใช้กับระบบการหักบัญชีเช็คด้วยภาพเช็คและระบบการจัดเก็บภาพเช็ค และบริการด้านการเงินด้วยวิธีอิเล็กทรอนิกส์ ดังต่อไปนี้

ธนาคารสมาชิกต้องดำเนินการเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ อุปกรณ์และโปรแกรมซึ่งใช้กับระบบ ICAS

Oran

(1) เชื่อมโยงระบบคอมพิวเตอร์ของธนาคารสมาชิกกับคอมพิวเตอร์แม่ข่ายเพื่อการใช้งานระบบการหักบัญชีเช็คด้วยภาพเช็คและระบบการจัดเก็บภาพเช็คอย่างต่อเนื่องตลอดระยะเวลาทำการที่ ธพท. กำหนด

(2) ดูแลรักษาระบบคอมพิวเตอร์ อุปกรณ์และโปรแกรมให้อยู่ในสภาพใช้งานได้ตลอดเวลา

(3) จัดให้ระบบคอมพิวเตอร์ อุปกรณ์และโปรแกรมมีระบบป้องกันไวรัสคอมพิวเตอร์ที่มีประสิทธิภาพ

(4) จัดให้มีมาตรการการรักษาความมั่นคงปลอดภัยทางระบบสารสนเทศที่เกี่ยวข้อง

ทั้งนี้ ให้ใช้แนวปฏิบัติตามประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยนโยบายและมาตรการการรักษาความมั่นคงปลอดภัยทางระบบสารสนเทศในการประกอบธุรกิจของผู้ให้บริการการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์โดยอนุโลม

ข้อ 14 ธนาคารสมาชิกต้องแจ้งข้อมูลพื้นฐาน (Master Information) เกี่ยวกับการใช้ระบบการหักบัญชีเช็คด้วยภาพเช็คและระบบการจัดเก็บภาพเช็คดังต่อไปนี้ ให้แก่ ธพท. ล่วงหน้าไม่น้อยกว่า 7 วันทำการ ก่อนวันที่มีผลใช้งานหรือวันที่มีการเปลี่ยนแปลงข้อมูลดังกล่าว ตามวิธีการและรายละเอียดที่ ธพท. กำหนดไว้ในคู่มือการใช้งาน และแบบฟอร์มแนบท้ายระเบียบนี้

ธนาคารสมาชิกต้องแจ้งข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับธนาคารสมาชิก

(1) ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับธนาคารสมาชิก

(2) ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับเครื่องรับส่งข้อมูลและภาพเช็ค (Imaged Cheque Member Gateway: ICMG)

ทั้งนี้ ให้ธนาคารสมาชิกกำหนดเครื่องรับส่งข้อมูลและภาพเช็ค 1 เครื่อง เพื่อรับข้อมูลและภาพเช็คจากคอมพิวเตอร์แม่ข่าย

ข้อ 15 ธนาคารสมาชิกต้องจัดส่งรายชื่อ และตัวอย่างลายมือชื่อของเจ้าหน้าที่ผู้รับมอบอำนาจของตนในการจัดทำเอกสารดังต่อไปนี้ ให้ ธพท. ล่วงหน้าไม่น้อยกว่า 15 วันทำการ ก่อนวันเริ่มใช้บริการ หรือวันที่มีการเปลี่ยนแปลง เพื่อแจ้งให้ธนาคารสมาชิกอื่นมารับรายชื่อและตัวอย่างลายมือชื่อดังกล่าว

ธนาคารสมาชิกต้องแจ้งรายชื่อและตัวอย่างลายมือชื่อเพื่อกระทำกรตามที่ได้รับมอบหมาย

(1) ใบแจ้งแก้ไขตลาดเคลื่อน

(2) หนังสือยืนยันข้อผิดพลาดตามเช็คส่งเรียกเก็บระหว่างธนาคาร

(3) การส่งและรับเช็ค

(4) การขอเช็ค

ธปท. จะแจ้งให้ธนาคารสมาชิกอื่นทราบทางจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ ภายใน 3 วันทำการ และให้ธนาคารสมาชิกอื่นมารับรายชื่อและตัวอย่างลายมือชื่อ เจ้าหน้าที่ผู้รับมอบอำนาจตามวรรคหนึ่ง ที่ศูนย์หักบัญชีภายใน 3 วันทำการนับตั้งแต่วันที่ ธปท. แจ้ง

ทั้งนี้ ให้ธนาคารสมาชิกปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่ ธปท. ประกาศกำหนด

ข้อ 16 ธนาคารสมาชิกมีหน้าที่ดำเนินการทดสอบระบบกับ ธปท. ตามที่ ธปท. ขอความร่วมมือ

ธนาคารสมาชิกมีหน้าที่ทดสอบระบบ

ข้อ 17 ธนาคารสมาชิกต้องมีมาตรการรักษาความมั่นคงปลอดภัยและระบบการควบคุมภายในตามมาตรฐานที่ยอมรับทั่วไป

ธนาคารสมาชิกต้องมีมาตรการรักษาความมั่นคงปลอดภัย

ข้อ 18 ธนาคารสมาชิกยินยอมและจะอำนวยความสะดวกแก่เจ้าหน้าที่ของ ธปท. ในการตรวจสอบเครื่องรับส่งข้อมูลและภาพเช็ค และระบบคอมพิวเตอร์ของธนาคารสมาชิกที่เกี่ยวข้อง มาตรการรักษาความมั่นคงปลอดภัย ระบบการควบคุมภายใน เอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้อง และอื่น ๆ ตามที่ ธปท. เห็นสมควร

อำนาจในการตรวจสอบของเจ้าหน้าที่ ธปท.

ข้อ 19 ธนาคารผู้ส่งเรียกเก็บมีหน้าที่ดูแลรักษาความมั่นคงปลอดภัย และคุณภาพของข้อมูลและภาพเช็คที่ส่งเข้าระบบการหักบัญชีด้วยภาพเช็คและระบบการจัดเก็บภาพเช็ค ดังนี้

ธนาคารสมาชิกต้องดูแลรักษาความมั่นคงปลอดภัยและคุณภาพของข้อมูลและภาพเช็คที่ส่งเข้าระบบ ICAS

(1) ภาพเช็คที่เกิดจากการกราดภาพเช็คต้องสามารถอ่านได้ และมีความคมชัด รวมถึงต้องมีรูปแบบ ระดับสี และความละเอียด เป็นไปตามมาตรฐานคุณสมบัติของภาพเช็คที่ ธปท. ประกาศกำหนด

(2) จัดให้มีระบบงานการตรวจสอบคุณภาพของภาพเช็ค (Image Quality Assurance: IQA) ให้เป็นไปตามมาตรฐานการตรวจสอบคุณภาพของภาพเช็คที่ ธปท. ประกาศกำหนด

หากภาพเช็คไม่เป็นไปตามมาตรฐานการตรวจสอบคุณภาพของภาพเช็คที่ ธปท. ประกาศกำหนด ธปท. จะแจ้งให้ธนาคารผู้ส่งเรียกเก็บปรับปรุงกระบวนการการกราดภาพเช็คเพื่อให้ได้ภาพเช็คตามมาตรฐานที่ ธปท. กำหนด และ อาจคิดค่าปรับในกรณีดังกล่าวด้วยก็ได้

(3) จัดทำข้อมูลและภาพเช็ค และเมตาดาตา (Metadata) ที่ส่งเข้าระบบการหักบัญชีเช็คด้วยภาพเช็คและระบบการจัดเก็บภาพเช็ค ให้มีโครงสร้างและสาระสำคัญครบถ้วนถูกต้องตามข้อกำหนดด้านเทคนิคสำหรับธนาคารสมาชิก ระบบ ICAS (Interface Specification for Member Banks)

(4) ตั้งชื่อไฟล์ข้อมูลและภาพเช็คตามข้อกำหนดด้านเทคนิคสำหรับธนาคารสมาชิกระบบ ICAS (Interface Specification for Member Banks)

(5) มีมาตรการรักษาความมั่นคงปลอดภัยในการกราดภาพเช็คอย่างน้อยดังต่อไปนี้

(5.1) การกราดภาพเช็ค ต้องสามารถระบุได้ว่ากระทำโดยผู้ใด เครื่องใด และเวลาใด

(5.2) มาตรการป้องกันการแก้ไขปลอมแปลงข้อมูลและภาพเช็คก่อนส่งเข้าระบบการหักบัญชีเช็คด้วยภาพเช็คและระบบการจัดเก็บภาพเช็ค

(5.3) กำหนดสิทธิของผู้เข้าถึงระบบการกราดภาพเช็ค และจัดให้มีระบบการรักษาความปลอดภัยทางกายภาพ เพื่อป้องกันไม่ให้ผู้ที่ไม่มีความเกี่ยวข้องเข้าถึงระบบการกราดภาพเช็ค

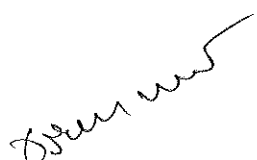
(5.4) การบันทึกและเก็บหลักฐานการดำเนินงานการกราดภาพเช็ค เพื่อใช้อ้างอิงและการตรวจสอบประวัติการกราดภาพเช็คไม่น้อยกว่า 10 ปี นับแต่วันที่กราดภาพเช็ค รวมทั้งป้องกันการปฏิเสธความรับผิดชอบ

(6) จัดให้มีผู้ตรวจสอบภายในหรือผู้ตรวจสอบภายนอก เพื่อทำการตรวจสอบและรับรองกระบวนการการกราดภาพเช็คว่าดำเนินการตามคู่มือการทำงานที่ธนาคารผู้ส่งเรียกเก็บกำหนด อย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง และรายงานผลการตรวจสอบและรับรองให้ผู้บริหารของธนาคารผู้ส่งเรียกเก็บ และ ธปท. ทราบ

ทั้งนี้ ให้ถือปฏิบัติตามประกาศคณะกรรมการธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการในการจัดทำหรือแปลงเอกสารและข้อความให้อยู่ในรูปของข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ และข้อกำหนดแนบท้ายประกาศคณะกรรมการธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ว่าด้วยข้อกำหนดวิธีปฏิบัติในการจัดทำหรือแปลงเอกสารและข้อความให้อยู่ในรูปของข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ สำหรับระบบการหักบัญชีเช็คด้วยภาพเช็คและระบบการจัดเก็บภาพเช็ค

ข้อ 20 ธนาคารสมาชิกอาจขอชุดคำสั่งของ ธปท. ชุดใหม่ได้ โดยส่งหนังสือแจ้งเหตุผลและความจำเป็นให้ ธปท. พิจารณา

ธนาคารสมาชิกอาจขอชุดคำสั่งของ ธปท. ชุดใหม่ได้

ข้อ 21 กรณีที่ธนาคารสมาชิกใช้บริการบุคคลภายนอก (Outsourcing) สำหรับบริการการกราดภาพเช็ค หรือบริการเครื่องรับส่งข้อมูลและภาพเช็ค ธนาคารสมาชิกต้องควบคุมดูแลการปฏิบัติงานของผู้ให้บริการภายนอก (Service Providers) และรับผิดชอบต่อการกระทำของผู้ให้บริการภายนอกเสมือนหนึ่งธนาคารสมาชิกเป็นผู้ดำเนินการเอง ทั้งนี้ ธนาคารสมาชิกต้องใช้บริการเครื่องรับส่งข้อมูลและภาพเช็คจากผู้ให้บริการภายนอกที่เป็นผู้ให้บริการและเป็นเครื่องปฏิบัติงานที่ได้รับการรับรอง ตามระเบียบธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยการให้บริการด้านการเงินด้วยวิธีอิเล็กทรอนิกส์ผ่านเครื่องปฏิบัติงาน (Electronic Financial Services via Certified Servers)

การใช้บริการจากบุคคลภายนอก (Outsourcing)

ลักษณะ 5

ระบบการหักบัญชีเช็คด้วยภาพเช็ค

หมวด 1

การดำเนินการในระบบการหักบัญชีเช็คด้วยภาพเช็ค

ข้อ 22 ให้ธนาคารสมาชิกรับและส่งข้อมูลและภาพเช็คเพื่อการหักบัญชีผ่านเครื่องรับส่งข้อมูลและภาพเช็คตามรูปแบบ วิธีการ และเวลาที่ ธปท. กำหนด

วิธีการรับและส่งข้อมูลและภาพเช็คผ่าน ICMG

ข้อ 23 ให้ธนาคารผู้ส่งเรียกเก็บส่งข้อมูลและภาพเช็คของเช็คที่เรียกเก็บระหว่างธนาคารและ/หรือเช็คที่เรียกเก็บภายในธนาคารสมาชิก ที่มีจำนวนเงินตามเช็คแต่ละฉบับไม่เกินมูลค่าที่ ธปท. ประกาศกำหนด

ธปท. จะกำหนดจำนวนเงินตามเช็คแต่ละฉบับที่ส่งเข้าระบบ ICS

ข้อ 24 ข้อมูลและภาพเช็คที่รับและส่งผ่านระบบการหักบัญชีเช็คด้วยภาพเช็คมี 4 ประเภท ได้แก่

ประเภทข้อมูลและภาพเช็คที่รับและส่งผ่านระบบ ICS

- (1) ข้อมูลและภาพเช็คที่ส่งเรียกเก็บ (Normal Out-clearing)
- (2) ข้อมูลและภาพเช็คที่รับเข้า (Normal In-clearing)
- (3) ข้อมูลเช็คที่ส่งคืน (Return Out-clearing)
- (4) ข้อมูลและภาพเช็คที่รับคืน (Return In-clearing)

ข้อ 25 กระบวนการเรียกเก็บและการชำระดุลการหักบัญชีสำหรับข้อมูลและภาพเช็คที่ส่งเข้าเรียกเก็บผ่านระบบการหักบัญชีเช็คด้วยภาพเช็คมี 2 รอบคือ

รอบการชำระดุลการหักบัญชี

(1) การหักบัญชีรอบการชำระดุลหักบัญชีในวันที่ส่งเรียกเก็บ (Same-day Settlement) ซึ่งเป็นกระบวนการรับและส่งข้อมูลและภาพเช็คประเภท ดังต่อไปนี้ ภายในเวลาตามที่ ธพท. ประกาศกำหนดในวันที่ส่งเรียกเก็บ โดย ธพท. จะชำระดุลการหักบัญชีภายในเวลาที่ ธพท. ประกาศกำหนดในวันที่ส่งเรียกเก็บ

การหักบัญชีรอบ
Same-day
Settlement

(1.1) ข้อมูลและภาพเช็คที่ส่งเรียกเก็บ

(1.2) ข้อมูลเช็คที่ส่งคืน

ทั้งนี้ ธพท. จะชำระดุลการหักบัญชีจากข้อมูลและภาพเช็ค สำหรับรอบการชำระดุลหักบัญชีในวันที่ส่งเรียกเก็บ (Same-day Settlement) ดังกล่าวเฉพาะที่ระบบการหักบัญชีเช็คด้วยภาพเช็ครับชุดข้อมูลเช็คและภาพเช็ค ดังกล่าวไว้อย่างครบถ้วนสมบูรณ์แล้วภายในเวลาที่ ธพท. กำหนด

กรณีธนาคารสมาชิกไม่สามารถส่งข้อมูลและภาพเช็คที่ส่ง เรียกเก็บหรือข้อมูลเช็คที่ส่งคืนได้ภายในระยะเวลาที่ ธพท. กำหนดตามวรรคหนึ่ง แต่ต้องการส่งข้อมูลและภาพเช็คดังกล่าวภายในรอบการชำระดุลหักบัญชีในวันที่ส่ง เรียกเก็บ (Same-day Settlement) ให้ธนาคารสมาชิกแจ้งเหตุผลและความจำเป็น เพื่อขอขยายเวลาการเปิดรอบการชำระดุลหักบัญชีในวันที่ส่งเรียกเก็บ (Same-day Settlement) ต่อ ธพท. ล่วงหน้าไม่น้อยกว่า 30 นาทีก่อนสิ้นสุดเวลาของรอบการ ชำระดุลหักบัญชีในวันที่ส่งเรียกเก็บ (Same-day Settlement) ของแต่ละประเภท ข้อมูลและภาพเช็ค และให้ธนาคารสมาชิกปฏิบัติตามที่ ธพท. ประกาศกำหนด ทั้งนี้ ธพท. จะพิจารณาขยายเวลาการเปิดรอบการชำระดุลหักบัญชีในวันที่ส่งเรียกเก็บ (Same-day Settlement) เฉพาะกรณีที่เห็นสมควร โดย ธพท. จะคิดค่าปรับสำหรับ ธนาคารสมาชิกที่ขอขยายระยะเวลาดังกล่าว รวมถึงธนาคารสมาชิกอื่นที่ส่งข้อมูลและ ภาพเช็คเข้ามาในช่วงของการขยายเวลานั้นด้วย

การขอขยายเวลา
รอบ Same-day
Settlement

(2) การหักบัญชีรอบการชำระดุลหักบัญชีในวันทำการถัดไป (Next-day Settlement) ซึ่งเป็นกระบวนการรับและส่งข้อมูลและภาพเช็คประเภท ดังต่อไปนี้ โดย ธพท. จะชำระดุลการหักบัญชีภายในเวลาที่ ธพท. กำหนดในวัน ทำการถัดไป

การหักบัญชีรอบ
Next-day
Settlement

(2.1) ข้อมูลและภาพเช็คที่ส่งเรียกเก็บหรือข้อมูลเช็คที่ ส่งคืน ซึ่งระบบการหักบัญชีเช็คด้วยภาพเช็คยังรับชุดข้อมูลเช็คและภาพเช็คไว้ไม่ ครบถ้วนสมบูรณ์ก่อนสิ้นสุดเวลาของรอบการชำระดุลหักบัญชีในวันที่ส่งเรียกเก็บ (Same-day Settlement) ของแต่ละประเภทข้อมูลและภาพเช็ค แต่สามารถรับไว้ อย่างครบถ้วนสมบูรณ์ ก่อนสิ้นสุดเวลาของรอบการชำระดุลหักบัญชีในวันทำการ ถัดไป (Next-day Settlement)

(2.2) ข้อมูลและภาพเช็คที่ส่งเรียกเก็บหรือข้อมูลเช็คที่ส่งคืน ที่ระบบการหักบัญชีเช็คด้วยภาพเช็ครับไว้อย่างครบถ้วนสมบูรณ์ภายในเวลาปฏิบัติงานของรอบการชำระดุลหักบัญชีในวันทำการถัดไป (Next-day Settlement)

(2.3) ข้อมูลและภาพเช็คที่ส่งเรียกเก็บในช่วงเวลาที่ธนาคารผู้ส่งเรียกเก็บยื่นขอให้ ธปท. ขยายเวลารอบการชำระดุลหักบัญชีในวันทำการถัดไป (Next-day Settlement) และระบบการหักบัญชีเช็คด้วยภาพเช็ครับไว้อย่างครบถ้วนสมบูรณ์ภายในระยะเวลาที่ขอขยายเวลา โดยธนาคารผู้ส่งเรียกเก็บต้องขออนุญาตต่อ ธปท. ล่วงหน้าไม่น้อยกว่า 15 นาทีก่อนสิ้นสุดเวลาของรอบการชำระดุลหักบัญชีในวันทำการถัดไป (Next-day Settlement) ตามที่ ธปท. ประกาศกำหนด ทั้งนี้ ธปท. จะคิดค่าปรับสำหรับธนาคารสมาชิกที่ขอขยายเวลารอบการชำระดุลดังกล่าว รวมถึงธนาคารสมาชิกอื่นที่ส่งข้อมูลและภาพเช็คเข้ามาในช่วงของการขยายเวลานั้นด้วย

การขอขยายเวลา
รอบ Next-day
Settlement

ทั้งนี้ ข้อมูลและภาพเช็คที่ส่งเรียกเก็บ หากธนาคารผู้จ่ายมิได้ส่งข้อมูลเช็คที่ส่งคืนภายในระยะเวลาที่ ธปท. กำหนด ให้ถือว่าข้อมูลและภาพเช็คนั้น ผ่านการเรียกเก็บแล้ว

ข้อ 26 ธนาคารผู้ส่งเรียกเก็บต้องดำเนินการเกี่ยวกับเช็คและจัดทำข้อมูลและภาพเช็คเพื่อส่งเรียกเก็บผ่านเครื่องรับส่งข้อมูลและภาพเช็ค ดังนี้

ธนาคารผู้ส่งเรียกเก็บ
ต้องดำเนินการเกี่ยวกับ
เช็คและจัดทำข้อมูลและ
ภาพเช็ค

(1) จัดทำข้อมูลเช็คประกอบด้วย เลขตรวจสอบความถูกต้อง (Check Digit) เลขที่เช็ค รหัสธนาคาร รหัสสาขาธนาคารผู้จ่าย เลขที่บัญชีผู้ส่งจ่าย รหัสประเภทเอกสาร และจำนวนเงินตามเช็ค

(2) ต้องตรวจสอบความสมบูรณ์ของเช็คและใส่ค่าแสดงผลการตรวจสอบความสมบูรณ์ของเช็ค (Physical Condition Tag) ในข้อมูลเช็คก่อนส่งเข้าเรียกเก็บในระบบ เพื่อเป็นการแจ้งเตือนให้ธนาคารผู้จ่ายระมัดระวังในการอนุมัติตัดจ่ายเงินตามเช็ค โดยค่าดังกล่าวจะต้องเป็นไปตามที่ ธปท. กำหนดในข้อกำหนดด้านเทคนิคสำหรับธนาคารสมาชิกระบบ ICAS (Interface Specification for Member Banks)

(3) ต้องจัดทำรหัสเฉพาะ (UID) บนด้านหลังเช็คและภาพเช็คทุกฉบับ

(4) ต้องตรวจสอบคุณภาพของภาพเช็คทุกฉบับที่ส่งเรียกเก็บ ตามมาตรฐานการตรวจสอบคุณภาพของภาพเช็ค และใส่ค่าแสดงผลการตรวจสอบภาพเช็ค (IOA Tag) ในข้อมูลเช็คที่ส่งเรียกเก็บ โดยค่าดังกล่าวต้องเป็นไปตามที่ ธปท. กำหนดในข้อกำหนดด้านเทคนิคสำหรับธนาคารสมาชิกระบบ ICAS (Interface Specification for Member Banks)

Signature

(5) ควบคุมความถูกต้องของข้อมูลและภาพเช็ค รวมทั้งการพิสูจน์ตัวตนของเครื่องปฏิบัติงานที่ส่งข้อมูลและภาพเช็คด้วยวิธีการที่เชื่อถือได้ตามวิธีการและรูปแบบที่ ธปท. กำหนดไว้ในข้อกำหนดด้านเทคนิคสำหรับธนาคารสมาชิก ระบบ ICAS (Interface Specification for Member Banks) และคู่มือการใช้งาน

ข้อ 27 กรณีธนาคารผู้จ่ายรับข้อมูลและภาพเช็ค และตรวจสอบพบว่า มีข้อมูลเช็คไม่ตรงกับภาพเช็คซึ่งได้แก่ เลขตรวจสอบความถูกต้อง (Check Digit) เลขที่เช็ค รหัสสาขาธนาคารผู้จ่าย เลขที่บัญชีผู้ส่งจ่าย รหัสประเภทเอกสาร และจำนวนเงินตามเช็ค ธนาคารผู้จ่ายต้องแก้ไขข้อมูลที่เกี่ยวข้องให้ถูกต้อง และใส่ค่าแสดงตำแหน่งการแก้ไขข้อมูล (Data Condition Tag) ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในคู่มือการใช้งาน

ธนาคารผู้จ่ายต้องตรวจสอบและแก้ไขข้อมูลเช็ค

ข้อ 28 กรณีธนาคารผู้จ่ายต้องการส่งข้อมูลเช็คที่ส่งคืนเพื่อคืนเช็คให้แก่ลูกค้า ให้ธนาคารผู้จ่ายจัดทำและส่งข้อมูลเช็คที่ส่งคืนพร้อมเหตุผลการคืนเช็คผ่านเครื่องรับส่งข้อมูลและภาพเช็ค ตามรูปแบบ วิธีการ และเวลาที่ ธปท. กำหนด และให้ธนาคารผู้ส่งเรียกเก็บรับข้อมูลและภาพเช็คที่รับคืนผ่านเครื่องรับส่งข้อมูลและภาพเช็ค และจัดทำใบแจ้งผลเช็คคืน เอกสารแจ้งหักบัญชีซึ่งจะต้องลงนามโดยเจ้าหน้าที่ของธนาคารผู้ส่งเรียกเก็บ พร้อมแนบเช็คคืนให้แก่ลูกค้าเจ้าของบัญชีผู้นำฝากเช็ค

การส่งข้อมูลเช็คคืนและการแจ้งผลเช็คคืนแก่ลูกค้า

ข้อ 29 กรณีที่ธนาคารผู้จ่ายต้องการส่งข้อมูลเช็คที่ส่งคืนที่เกิดจากปัญหาในการปฏิบัติงาน ให้ธนาคารผู้จ่ายจัดทำและส่งข้อมูลเช็คที่ส่งคืนพร้อมระบุสาเหตุการส่งคืนดังกล่าวผ่านเครื่องรับส่งข้อมูลและภาพเช็คเพื่อให้ธนาคารผู้ส่งเรียกเก็บทราบ และให้ธนาคารผู้ส่งเรียกเก็บรับข้อมูลและภาพเช็คที่รับคืนผ่านเครื่องรับส่งข้อมูลและภาพเช็คเพื่อดำเนินการต่อไป

การคืนเช็คที่เกิดจากปัญหาในการปฏิบัติงาน

ข้อ 30 ธนาคารสมาชิกที่ใช้ระบบการหักบัญชีเช็คด้วยภาพเช็คสามารถติดตาม เรียกดู หรือสั่งพิมพ์สถานะ หรือรายงาน หรือเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการหักบัญชีเช็คได้ดังนี้

การติดตามเรียกดูและสั่งพิมพ์สถานะหรือรายงานหรือเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการหักบัญชีเช็ค

(1) ติดตาม เรียกดูและสั่งพิมพ์สถานะการรับส่งข้อมูลและภาพเช็คระดับแฟ้มข้อมูล (File) ระดับชุดข้อมูล (Batch) ระดับรายการ (Item) และรายงานต่าง ๆ ผ่านบริการด้านการเงินด้วยวิธีอิเล็กทรอนิกส์ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในคู่มือการใช้งาน

(2) อื่น ๆ ตามที่ ธปท. กำหนด

ทั้งนี้ การดำเนินการตามวรรคหนึ่งสามารถทำได้ตลอดเวลาที่มีการเชื่อมโยงกับระบบการหักบัญชีเช็คด้วยภาพเช็ค เพื่อให้ทราบสถานะของการรับส่งข้อมูลและภาพเช็ค หากธนาคารสมาชิกไม่สามารถดำเนินการได้ ต้องแจ้งให้ ธปท. ทราบ

ข้อ 31 เมื่อสิ้นสุดการหักบัญชีรอบการชำระดุลหักบัญชีแล้ว หากธนาคารสมาชิกตรวจสอบภายหลังพบว่า จำนวนเงินบนเช็คไม่ตรงกับจำนวนเงินที่ส่งเรียกเก็บ หรือต้องการคืนหรือไม่คืนเช็คที่ผ่านการเรียกเก็บแล้วและได้มีการตกลงรับการแก้ไขกันทั้งสองฝ่าย ให้ธนาคารสมาชิกจัดทำใบแจ้งแก้ไขคลาดเคลื่อนเพื่อส่งเรียกเก็บในระบบการหักบัญชีเช็คด้วยภาพเช็คตามรูปแบบ มาตรฐาน และวิธีการที่ ธพท. ประกาศกำหนด

การแก้ไขคลาดเคลื่อน

ทั้งนี้ ให้นำความตามข้อ 22 ถึงข้อ 30 มาใช้บังคับโดยอนุโลม และให้ธนาคารผู้จ่ายแจ้งข้อมูลที่คลาดเคลื่อนตามวรรคหนึ่ง ผ่านบริการด้านการเงินด้วยวิธีอิเล็กทรอนิกส์ตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่ ธพท. กำหนดในคู่มือการใช้งาน เพื่อให้ ธพท. ดำเนินการจัดเก็บการแก้ไขข้อมูลที่คลาดเคลื่อนดังกล่าวไว้ในระบบการจัดเก็บภาพเช็ค

หมวด 2

การนำเช็คกลุ่มพิเศษส่งเรียกเก็บ

ข้อ 32 กรณีธนาคารผู้ส่งเรียกเก็บต้องการส่งเช็คมูลค่าสูงตามที่ ธพท. และธนาคารสมาชิกตกลงร่วมกัน เช็คที่มีตราประทับ เช็คที่มีการแก้ไขข้อความ และเช็คที่สงสัยว่าจะปลอม เข้าเรียกเก็บในระบบการหักบัญชีเช็คด้วยภาพเช็ค ให้ธนาคารผู้ส่งเรียกเก็บจัดทำข้อมูลและภาพเช็คเพื่อส่งเรียกเก็บผ่านเครื่องรับส่งข้อมูลและภาพเช็คโดยให้นำความตามข้อ 22 ถึงข้อ 31 มาใช้บังคับโดยอนุโลม

การส่งเช็คมูลค่าสูง เช็คที่มีตราประทับ เช็คที่มีการแก้ไขข้อความ และเช็คที่สงสัยว่าจะปลอมเข้าเรียกเก็บในระบบ ICS

ข้อ 33 กรณีธนาคารผู้ส่งเรียกเก็บต้องการส่งเช็คที่ต้องจัดทำใบแทนเข้าเรียกเก็บในระบบการหักบัญชีเช็คด้วยภาพเช็ค ให้ธนาคารผู้ส่งเรียกเก็บจัดทำใบแทน และจัดทำข้อมูลเช็คและภาพใบแทนเพื่อส่งผ่านเครื่องรับส่งข้อมูลและภาพเช็คเป็นรายการข้อมูลและภาพเช็คที่ส่งเรียกเก็บ โดยให้นำความตามข้อ 22 ถึงข้อ 31 มาใช้บังคับโดยอนุโลม

การส่งเช็คที่ต้องจัดทำใบแทนเข้าเรียกเก็บในระบบ ICS

ข้อ 34 ให้ธนาคารผู้ส่งเรียกเก็บส่งเช็คตามข้อ 32 และข้อ 33 ให้แก่ธนาคารผู้จ่ายตามวิธีการและระยะเวลาที่ ธพท. กำหนด

การรับส่งเช็คกลุ่มพิเศษ

ทั้งนี้ กรณีเช็คคืนแก่ลูกค้า ให้ธนาคารผู้จ่ายส่งเช็คคืนให้แก่ธนาคารผู้ส่งเรียกเก็บตามวิธีการและระยะเวลาที่ ธพท. กำหนด

หมวด 3

การชำระดุลการหักบัญชีเช็ค

ข้อ 35 ศูนย์หักบัญชีจะคำนวณยอดดุลลูกหนี้ ยอดดุลเจ้าหนี้ และยอดดุลสุทธิ ตลอดระยะเวลาของรอบการชำระดุลหักบัญชี โดยธนาคารสมาชิกสามารถเรียกดูยอดดุลดังกล่าวของตนเอง ณ เวลาใดเวลาหนึ่ง ผ่านบริการด้านการเงินด้วยวิธีอิเล็กทรอนิกส์

การเรียกดูยอดดุลสุทธิ

Summit

ข้อ 36 เมื่อสิ้นรอบระยะเวลาของการชำระดุลหักบัญชีแต่ละรอบตามที่ ธปท. กำหนด ศูนย์หักบัญชีจะนำดุลการหักบัญชีเช็คเรียกเก็บและดุลการหักบัญชีเช็คคืนภายในรอบการชำระดุลหักบัญชีแต่ละรอบนั้นมาหักกลบกัน และนำยอดดุลการหักบัญชีสุทธิแต่ละรอบเข้าในระบบการหักบัญชีเช็คด้วยภาพเช็ค เพื่อให้ธนาคารสมาชิกเรียกดูรายงานดุลการหักบัญชีของตนเองผ่านบริการด้านการเงินด้วยวิธีอิเล็กทรอนิกส์ ทั้งนี้ เมื่อนำยอดดุลการหักบัญชีสุทธิดังกล่าวเข้าระบบการหักบัญชีเช็คด้วยภาพเช็คแล้วให้ถือว่าธนาคารสมาชิกรับทราบแล้ว

การแจ้งยอดดุลสุทธิแต่ละรอบให้ธนาคารสมาชิก

ข้อ 37 ศูนย์หักบัญชีจะส่งคำสั่งโอนเงินพร้อมกันหลายฝ่าย เพื่อชำระดุลการหักบัญชีเช็คของรอบการชำระดุลหักบัญชีแต่ละรอบเข้าระบบชำระดุลกลาง (Central Settlement System: CSS) เพื่อหักบัญชีธนาคารสมาชิกผู้เป็นลูกหนี้และขึ้นบัญชีธนาคารสมาชิกผู้เป็นเจ้าหนี้ในบัญชีเงินฝากของธนาคารนั้นที่ ธปท. ภายในเวลาที่ ธปท. กำหนด

การชำระดุลการหักบัญชีเช็คแต่ละรอบ

ข้อ 38 ในการหักบัญชีรอบการชำระดุลหักบัญชีในวันที่ส่งเรียกเก็บ (Same-day Settlement) หากธนาคารสมาชิกผู้เป็นลูกหนี้มีเงินคงเหลือในบัญชีเงินฝากไม่พอหักยอดเงินที่ตนเป็นลูกหนี้ในการหักบัญชีครั้งนี้ และธนาคารสมาชิกนั้นไม่สามารถนำเงินเข้าบัญชีเงินฝากให้เพียงพอในวันนั้นภายในเวลาที่กำหนด ให้ถือว่าการหักบัญชีเป็นโมฆะ ศูนย์หักบัญชีจะแจ้งให้ทุกธนาคารสมาชิกทราบและคำนวณดุลการหักบัญชีสุทธิใหม่อีกครั้งหนึ่ง โดยไม่นำข้อมูลและภาพเช็คที่ธนาคารสมาชิกนั้นส่งเรียกเก็บและที่ถูกเรียกเก็บมาคำนวณด้วย และศูนย์หักบัญชีจะแจ้งดุลการหักบัญชีสุทธิที่คำนวณใหม่ให้ธนาคารสมาชิกทราบ และหักบัญชีหรือขึ้นบัญชีธนาคารสมาชิกต่อไป

การดำเนินการกรณีที่ธนาคารสมาชิกไม่สามารถชำระดุลการหักบัญชีเช็ครอบ Same-day Settlement

ข้อ 39 ธนาคารสมาชิกอาจนำยอดได้ดุลการหักบัญชีสุทธิของรอบการชำระดุลหักบัญชีในวันที่ส่งเรียกเก็บ (Same-day Settlement) ไปใช้ชำระเงินสภาพคล่องระหว่างวันตามระเบียบธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยการรับซื้อตราสารหนี้ โดยมีสัญญาว่าผู้ขายจะซื้อคืนเพื่อเป็นเงินสภาพคล่องระหว่างวัน หรือรายการโอนเงินในระบบบาทเนตตามระเบียบธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยการบริการบาทเนตได้ โดยธนาคารสมาชิกผู้ประสงค์จะใช้ยอดได้ดุลการหักบัญชีสุทธิดังกล่าวต้องนำตราสารหนี้มาจำหน่ายเป็นหลักประกันการใช้ยอดได้ดุลการหักบัญชีสุทธิ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่ ธปท. ประกาศกำหนด

การขอใช้ยอดได้ดุลการหักบัญชี

ข้อ 40 ในการหักบัญชีรอบการชำระดุลหักบัญชีในวันทำการถัดไป (Next-day Settlement) หากธนาคารสมาชิกผู้เป็นลูกหนี้มีเงินคงเหลือในบัญชีเงินฝากไม่พอหักยอดเงินที่ตนเป็นลูกหนี้ในการหักบัญชีครั้งนี้ และธนาคารสมาชิกนั้นไม่สามารถนำเงินเข้าบัญชีเงินฝากให้เพียงพอในวันนั้นภายในเวลาที่กำหนด ให้ถือว่าการหักบัญชีครั้งนี้รวมถึงการหักบัญชีรอบการชำระดุลหักบัญชีในวันที่ส่งเรียกเก็บ (Same-day Settlement) ที่ล่วงมาแล้ว เป็นโมฆะ ศูนย์หักบัญชีจะแจ้งให้ทุกธนาคาร

การดำเนินการกรณีที่ธนาคารสมาชิกไม่สามารถชำระดุลการหักบัญชีเช็ครอบ Next-day Settlement

ธนกร

สมาชิกทราบและคำนวณดุลการหักบัญชีสุทธิใหม่อีกครั้งหนึ่ง โดยไม่นำข้อมูลและภาพเช็คที่ธนาคารสมาชิกนั้นส่งเรียกเก็บและที่ถูกเรียกเก็บมาคำนวณด้วย และศูนย์หักบัญชีจะแจ้งดุลการหักบัญชีสุทธิที่คำนวณใหม่ให้ธนาคารสมาชิกทราบ และหักบัญชีหรือขึ้นบัญชีธนาคารสมาชิกต่อไป

หมวด 4

หน้าที่และความรับผิดชอบระหว่างธนาคารผู้ส่งเรียกเก็บและธนาคารผู้จ่าย

ข้อ 41 ธนาคารผู้ส่งเรียกเก็บและธนาคารผู้จ่ายตกลงที่จะปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การปฏิบัติระหว่างธนาคารสมาชิกในระบบการหักบัญชีเช็คด้วยภาพเช็ค และระบบการจัดเก็บภาพเช็ค (Imaged Cheque Clearing and Archive System: ICAS)

ข้อ 42 เพื่อให้การดำเนินการของระบบการหักบัญชีเช็คด้วยภาพเช็ค และระบบการจัดเก็บภาพเช็คดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ ธนาคารผู้ส่งเรียกเก็บ มีหน้าที่และความรับผิดชอบ ดังนี้

(1) ตรวจสอบความสมบูรณ์ของเช็ค และใส่ค่าแสดงผลการตรวจสอบความสมบูรณ์ของเช็คในข้อมูลเช็ค (Physical Condition Tag: PCT)

(2) ตรวจสอบคุณภาพของภาพเช็ค (Image Quality Assurance : IQA) และใส่ค่าแสดงผลการตรวจสอบคุณภาพของภาพเช็ค (IQA Tag) ในข้อมูลเช็คก่อนส่งเข้าเรียกเก็บในระบบ

(3) แจ้งผลการคืนเช็คแก่ลูกค้า

ข้อ 43 เพื่อให้การดำเนินการของระบบการหักบัญชีเช็คด้วยภาพเช็ค และระบบการจัดเก็บภาพเช็คดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ ธนาคารผู้จ่ายมีหน้าที่และความรับผิดชอบ ดังนี้

(1) ตรวจสอบความสมบูรณ์และถูกต้องของข้อมูลและภาพเช็ค

(2) แก้ไขข้อมูลเช็คเรียกเก็บที่ไม่ถูกต้อง ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในคู่มือการใช้งาน

ลักษณะ 6

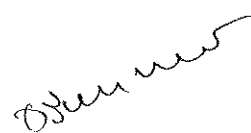
การดำเนินการในระบบการจัดเก็บภาพเช็ค

ข้อ 44 ในการดำเนินการจัดเก็บข้อมูลและภาพเช็ค เข้าระบบการจัดเก็บภาพเช็ค ให้เป็นไป ดังนี้

หน้าที่และความรับผิดชอบ
ของธนาคารผู้ส่งเรียกเก็บ

หน้าที่และความรับผิดชอบ
ของธนาคารผู้จ่าย

การดำเนินการจัดเก็บ
ข้อมูลและภาพเช็คเข้า
ระบบการจัดเก็บภาพเช็ค

(1) กรณีข้อมูลและภาพเช็คที่มีการดำเนินการในระบบการหักบัญชีเช็คด้วยภาพเช็ค ระบบการหักบัญชีเช็คด้วยภาพเช็คจะทำการส่งข้อมูลและภาพเช็คดังกล่าวมาจัดเก็บในระบบการจัดเก็บภาพเช็ค

(2) กรณีข้อมูลและภาพเช็คของธนาคารสมาชิกที่ส่งเพื่อจัดเก็บ ให้ธนาคารสมาชิกที่ประสงค์จะจัดเก็บดำเนินการตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่ ธปท. กำหนด

ทั้งนี้ ธปท. จะจัดเก็บข้อมูลและภาพเช็คตามวรรคหนึ่งเป็นระยะเวลา 10 ปี

ข้อ 45 กรณีธนาคารผู้จ่ายตรวจสอบพบว่ามีข้อมูลเช็คไม่ตรงกับภาพเช็ค ได้แก่ เลขตรวจสอบความถูกต้อง (Check Digit) เลขที่เช็ค รหัสสาขาธนาคารผู้จ่าย เลขที่บัญชีผู้ส่งจ่าย รหัสประเภทเอกสาร จำนวนเงินตามเช็ค ธนาคารผู้จ่ายต้องส่งคำขอแก้ไขข้อมูลเช็คสำหรับเช็คที่ผ่านการเรียกเก็บแล้ว ให้ถูกต้อง ผ่านบริการด้านการเงินด้วยวิธีอิเล็กทรอนิกส์ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่ ธปท. กำหนดในคู่มือการใช้งาน เพื่อให้ ธปท. ดำเนินการจัดเก็บการแก้ไขข้อมูลดังกล่าวไว้ในระบบการจัดเก็บภาพเช็ค

วิธีการขอแก้ไขข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับเช็ค

ข้อ 46 ธนาคารสมาชิกสามารถส่งคำขอใบรับรองว่าเป็นข้อมูลและภาพเช็คที่เก็บอยู่ในระบบการจัดเก็บภาพเช็ค ผ่านบริการด้านการเงินด้วยวิธีอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อให้ ธปท. ดำเนินการออกใบรับรองข้อมูลและภาพเช็ค ตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่ ธปท. กำหนด

วิธีการขอใบรับรองข้อมูลและภาพเช็ค

ข้อ 47 ธนาคารสมาชิกสามารถเรียกดูหรือส่งพิมพ์ข้อมูลและภาพเช็คในระบบการจัดเก็บภาพเช็คเฉพาะที่ตนเกี่ยวข้องในฐานะธนาคารผู้ส่งเรียกเก็บหรือธนาคารผู้จ่าย ผ่านบริการด้านการเงินด้วยวิธีอิเล็กทรอนิกส์ โดยสามารถทำได้ตลอดเวลาที่มีการเชื่อมโยงกับระบบการจัดเก็บภาพเช็ค หากธนาคารสมาชิกไม่สามารถเรียกดูหรือส่งพิมพ์ได้ ต้องแจ้งให้ ธปท. ทราบ

การติดตามเรียกดูหรือส่งพิมพ์ข้อมูลและภาพเช็คในระบบ IAS

ลักษณะ 7

ค่าธรรมเนียมและค่าปรับ

ข้อ 48 ธปท. จะคิดค่าธรรมเนียมหรือค่าปรับจากธนาคารสมาชิก ดังนี้

การคิดค่าธรรมเนียมและค่าปรับ

(1) ค่าธรรมเนียมแรกเข้า

(2) ค่าธรรมเนียมรายเดือนและค่าธรรมเนียมรายรายการ

(3) ค่าธรรมเนียมอื่นใดตามที่ ธปท. ประกาศกำหนด

(4) ค่าปรับสำหรับธนาคารสมาชิกที่ขอให้ ธปท. ขยายระยะเวลาสำหรับรอบการชำระดุลหักบัญชีในวันที่ส่งเรียกเก็บ (Same-day Settlement) รวมถึงธนาคารสมาชิกอื่นที่ส่งข้อมูลและภาพเช็คเข้ามาในช่วงของการขยายเวลานั้นด้วยตามข้อ 25 (1) วรรคสาม

(5) ค่าปรับสำหรับธนาคารสมาชิกที่ขอให้ ธปท. ขยายระยะเวลาสำหรับรอบการชำระดุลหักบัญชีในวันทำการถัด (Next-day Settlement) ไปตามข้อ 25 (2) (2.3)

(6) ค่าปรับในกรณีที่ธนาคารสมาชิกไม่ปฏิบัติตามระเบียบนี้หรือหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่ ธปท. กำหนด หรือมีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมและสร้างผลกระทบต่อธนาคารสมาชิกรายอื่น ๆ หรือระบบโดยรวม

ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และอัตราที่ ธปท. ประกาศกำหนดโดย ธปท. จะดำเนินการหักเงินจากบัญชีเงินฝากของธนาคารสมาชิกเพื่อชำระค่าธรรมเนียมและค่าปรับเป็นรายเดือนตามวันที่ ธปท. ประกาศกำหนด ซึ่งธนาคารสมาชิกสามารถเรียกดูใบแจ้งยอดค่าธรรมเนียมหรือค่าปรับได้ผ่านบริการด้านการเงินด้วยวิธีอิเล็กทรอนิกส์ ก่อนวันที่ ธปท. จะดำเนินการหักเงินจากบัญชีเงินฝากไม่น้อยกว่า 1 วัน โดยธนาคารสมาชิกสามารถหักทวงยอดค่าธรรมเนียมหรือค่าปรับดังกล่าวได้ภายใน 15 วัน นับแต่วันที่ ธปท. หักเงินจากบัญชี

ข้อ 49 กรณี ธปท. ได้หักเงินจากบัญชีเงินฝากของธนาคารสมาชิกเพื่อชำระค่าธรรมเนียมและค่าปรับไปแล้ว หากภายหลัง ธปท. ตรวจสอบพบหรือมีการหักทวงจากธนาคารสมาชิก ธปท. จะดำเนินการคืนเงินค่าธรรมเนียมและค่าปรับในส่วนที่ไม่ถูกต้องดังกล่าวเข้าบัญชีเงินฝากของธนาคารสมาชิกต่อไป

การดำเนินการกรณีธนาคารสมาชิกหักทวงค่าธรรมเนียมและค่าปรับ

ข้อ 50 ธปท. จะพิจารณาผ่อนผันการคิดค่าธรรมเนียมและค่าปรับจากธนาคารสมาชิกในกรณีที่เกิดเหตุสุดวิสัย เช่น ระบบไฟฟ้าขัดข้อง การสื่อสารขัดข้อง อุบัติเหตุ ภัยพิบัติต่าง ๆ รวมถึงการนัดหยุดงาน การประท้วง และการก่อกวนจลาจล ซึ่งเป็นเหตุให้ธนาคารสมาชิกไม่สามารถปฏิบัติงานได้

ธปท. จะพิจารณาผ่อนผันการคิดค่าธรรมเนียมและค่าปรับ

ลักษณะ 8

การจัดการกรณีฉุกเฉิน

ข้อ 51 ธนาคารสมาชิกต้องจัดให้มีแผนรองรับการดำเนินธุรกิจอย่างต่อเนื่องหรือแผนฉุกเฉินเมื่อมีเหตุที่ทำให้ไม่สามารถใช้ระบบการหักบัญชีเช็คด้วยภาพเช็คและระบบการจัดเก็บภาพเช็คตามปกติได้ โดยใช้แนวปฏิบัติตามประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยนโยบายและมาตรการการรักษาความมั่นคงปลอดภัยทางระบบสารสนเทศในการประกอบธุรกิจของผู้ให้บริการการชำระเงินทางอิเล็กทรอนิกส์โดยอนุโลม

ธนาคารสมาชิกต้องจัดทำแผนรองรับการดำเนินธุรกิจอย่างต่อเนื่องหรือแผนฉุกเฉิน

วิมล นว

ทั้งนี้ ธนาคารสมาชิกต้องส่งแผนรองรับการดำเนินธุรกิจอย่างต่อเนื่อง หรือแผนฉุกเฉินตามวรรคหนึ่งให้ ธปท. ทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่า 15 วันทำการ ก่อนเริ่มใช้ระบบการหักบัญชีเช็คด้วยภาพเช็คและระบบการจัดเก็บภาพเช็คและทุกครั้งที่มีการเปลี่ยนแปลงแผนดังกล่าว

ข้อ 52 ธนาคารสมาชิกต้องทำการซักซ้อมแผนรองรับการดำเนินธุรกิจอย่างต่อเนื่องหรือแผนฉุกเฉินอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง และจัดทำรายงานผลการซักซ้อม โดยให้ผู้มีอำนาจลงนามรับรองรายงานส่งให้ ธปท. ทราบภายใน 1 เดือนนับจากวันที่ ซักซ้อม

ธนาคารสมาชิกต้อง ซักซ้อมแผนฉุกเฉิน

ข้อ 53 กรณีเครื่องรับส่งข้อมูลและภาพเช็คสำหรับการปฏิบัติงานจริง ของธนาคารสมาชิกขัดข้องไม่สามารถรับหรือส่งข้อมูลและภาพเช็คได้ ให้ธนาคาร สมาชิกแจ้งให้ ธปท. ทราบและดำเนินการ ดังนี้

การดำเนินการกรณีที่ ICMG ของธนาคาร สมาชิกขัดข้อง

(1) รับหรือส่งข้อมูลและภาพเช็คผ่านเครื่องรับส่งข้อมูลและ ภาพเช็คสำรองของธนาคารสมาชิกเอง หรือ

(2) รับหรือส่งข้อมูลและภาพเช็คผ่านเครื่องรับส่งข้อมูลและ ภาพเช็คของธนาคารสมาชิกอื่น หรือผู้ให้บริการภายนอกตามที่ได้ทำข้อตกลงไว้และ ได้แจ้งให้ ธปท. ทราบล่วงหน้าตามเอกสารแนบท้ายระเบียบนี้

(3) กรณีไม่สามารถใช้บริการตาม (1) หรือ (2) ได้ ให้ใช้ บริการรับหรือส่งข้อมูลและภาพเช็คผ่านเครื่องรับส่งข้อมูลและภาพเช็คของ ธปท. โดยปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่ ธปท. กำหนด

ข้อ 54 กรณีคอมพิวเตอร์แม่ข่ายขัดข้องหรือกรณีมีเหตุวินาศภัยหรือ เหตุฉุกเฉินจนทำให้ ธปท. ไม่สามารถให้บริการระบบการหักบัญชีเช็คด้วยภาพเช็ค และระบบการจัดเก็บภาพเช็คได้ตามปกติ ธปท. จะแจ้งให้ธนาคารสมาชิกทราบ เพื่อให้ธนาคารสมาชิกดำเนินการ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขที่ ธปท. กำหนด

การดำเนินการกรณี คอมพิวเตอร์แม่ข่าย ขัดข้องหรือมีเหตุวินาศภัย หรือเหตุฉุกเฉิน

ข้อ 55 กรณีการเชื่อมโยงระหว่างคอมพิวเตอร์แม่ข่ายและธนาคาร สมาชิกขัดข้อง ธปท. สงวนสิทธิ์ที่จะพิจารณาดำเนินการเพื่อลดผลกระทบและ ความเสี่ยงที่จะเกิดกับระบบ เช่น การเปลี่ยนแปลงเวลาการให้บริการของระบบ หรือ สั่งเปิด/ปิดระบบ

การดำเนินการกรณีการ เชื่อมโยงขัดข้อง

ลักษณะ 9

การประสานงาน

ข้อ 56 ธปท. จัดให้มี ICAS Help Desk เพื่อดูแลและให้บริการเกี่ยวกับระบบการหักบัญชีเช็คด้วยภาพเช็คและระบบการจัดเก็บภาพเช็ครวมถึงกรณีเกิดเหตุขัดข้องที่ธนาคารสมาชิกไม่สามารถใช้บริการระบบการหักบัญชีเช็คด้วยภาพเช็คและระบบการจัดเก็บภาพเช็คได้ ตามเอกสารแนบท้ายระเบียบนี้

ธปท. มี ICAS Help Desk เพื่อดูแลและให้บริการเกี่ยวกับระบบ ICAS

ข้อ 57 ธปท. จะแสดงรายชื่อผู้ประสานงานของธนาคารสมาชิกทุกรายและผู้ประสานงานของ ธปท. ไว้ในบริการด้านการเงินด้วยวิธีอิเล็กทรอนิกส์ และผ่าน BOT Website เพื่อให้ธนาคารสมาชิกสืบค้นได้ทั้งในเวลาปกติและเวลาที่เกิดเหตุขัดข้องกับระบบการหักบัญชีเช็คด้วยภาพเช็คและระบบการจัดเก็บภาพเช็ค

ธปท. แจ้งรายชื่อผู้ประสานงานเกี่ยวกับระบบ ICAS ไว้ในบริการ EFS และ BOT Website

ลักษณะ 10

การระงับไปแห่งการใช้บริการ

ข้อ 58 การระงับไปแห่งการใช้บริการระบบการหักบัญชีเช็คด้วยภาพเช็คและระบบการจัดเก็บภาพเช็ค เกิดขึ้นด้วยสาเหตุ

เหตุแห่งการระงับใช้ระบบ ICAS

(1) ธปท. อนุญาตให้ออกจากการเป็นสมาชิกตามที่ธนาคารสมาชิกขอลออก

(2) ธปท. สั่งเพิกถอนการใช้บริการ

ข้อ 59 กรณีธนาคารสมาชิกขอลออกจากการเป็นธนาคารสมาชิกให้ธนาคารสมาชิกแจ้งความประสงค์ต่อ ธปท. ล่วงหน้าอย่างน้อย 30 วัน ตามแบบฟอร์มที่กำหนดในเอกสารแนบท้ายระเบียบนี้

ธนาคารสมาชิกที่ต้องการขอลออกให้แจ้ง ธปท. ล่วงหน้า

ธปท. จะพิจารณาให้ธนาคารสมาชิกออกจากการเป็นธนาคารสมาชิกตามเหตุผลและความจำเป็นของธนาคารสมาชิก โดย ธปท. อาจกำหนดเงื่อนไขและระยะเวลาให้ต้องปฏิบัติด้วยก็ได้

ข้อ 60 ธปท. อาจพิจารณาเพิกถอนการใช้บริการระบบการหักบัญชีเช็คด้วยภาพเช็คและระบบการจัดเก็บภาพเช็คแก่ธนาคารสมาชิกรายใดรายหนึ่งเนื่องจากสาเหตุ ดังต่อไปนี้

สาเหตุที่ ธปท. อาจพิจารณาเพิกถอนการใช้บริการระบบ ICAS แก่ธนาคารสมาชิก

(1) ธนาคารสมาชิกขาดคุณสมบัติตามข้อ 3 ของระเบียบนี้

(2) มีฐานะหรือพฤติการณ์ที่อาจก่อให้เกิดความเสียหายต่อการใช้บริการระบบการหักบัญชีเช็คด้วยภาพเช็คและระบบการจัดเก็บภาพเช็ค หรือเสถียรภาพของระบบการเงินโดยรวม

ข้อ 61 ธปท. จะจัดทำหนังสือแจ้งรายชื่อธนาคารสมาชิกที่ ธปท. อนุญาตให้ออกจากการเป็นธนาคารสมาชิกหรือสั่งเพิกถอนการใช้บริการให้ธนาคารสมาชิกรายอื่นทราบ

ธปท. จะแจ้งรายชื่อธนาคารสมาชิกที่ออกหรือถูกเพิกถอน

ข้อ 62 เมื่อ ธปท. ระงับการให้บริการด้านการเงินด้วยวิธีอิเล็กทรอนิกส์กับธนาคารสมาชิกรายใด ให้ถือว่า การให้บริการระบบการหักบัญชีเช็คด้วยภาพเช็คและระบบการจัดเก็บภาพเช็ค สำหรับธนาคารสมาชิกรายนั้นเป็นอันระงับไปด้วย

การระงับการให้บริการ EFS ถือว่าการให้บริการระบบ ICAS ระงับไปด้วย

ข้อ 63 ธนาคารสมาชิกรายใดที่ ธปท. อนุญาตให้ออกจากการเป็นธนาคารสมาชิกหรือสั่งเพิกถอนการใช้บริการ ธนาคารสมาชิกดังกล่าวต้องดำเนินการดังต่อไปนี้

การดำเนินการของธนาคารสมาชิกเมื่อมีการออกหรือเพิกถอนการใช้บริการ

(1) มอบชุดคำสั่งของ ธปท. คู่มือการใช้งานและเอกสารอื่น ๆ ตามที่ ธปท. กำหนดคืนให้แก่ ธปท.

(2) ทำลายชุดคำสั่งของ ธปท. ที่ได้บรรจุลงเครื่องรับส่งข้อมูลและภาพเช็ค

(3) รักษาความลับอันเกี่ยวเนื่องกับการให้บริการระบบการหักบัญชีเช็คด้วยภาพเช็คและระบบการจัดเก็บภาพเช็คต่อไปแม้ว่าการให้บริการจะระงับไปก็ตาม

ข้อ 64 กรณีธนาคารสมาชิกที่ ธปท. อนุญาตให้ออกจากการเป็นสมาชิกหรือสั่งเพิกถอนการใช้บริการ ธปท. จะเก็บข้อมูลและภาพเช็คที่มีการดำเนินการในระบบการหักบัญชีเช็คด้วยภาพเช็คที่เกี่ยวข้องกับธนาคารสมาชิกนั้น ไว้ในระบบการจัดเก็บภาพเช็คตามระยะเวลาที่กำหนดเดิม เพื่อให้ธนาคารสมาชิกอื่นที่เกี่ยวข้องใช้งาน

การดำเนินการของ ธปท. เกี่ยวกับข้อมูลของธนาคารสมาชิกที่ออกหรือถูกเพิกถอนการใช้บริการ

ลักษณะ 11 อนุญาโตตุลาการ

ข้อ 65 กรณีมีข้อพิพาทระหว่างธนาคารสมาชิกกับ ธปท.ให้นำเรื่องสู่การพิจารณาของอนุญาโตตุลาการ การพิจารณาและชี้ขาดข้อพิพาทให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยอนุญาโตตุลาการ

กรณีมีข้อพิพาท

ข้อ 66 ให้คู่กรณีแต่ละฝ่ายตั้งอนุญาโตตุลาการฝ่ายละหนึ่งคน และให้อนุญาโตตุลาการดังกล่าวร่วมกันตั้งบุคคลภายนอกอีกหนึ่งคนเป็นอนุญาโตตุลาการคนกลาง

การตั้งอนุญาโตตุลาการ

ลักษณะ 12
เบ็ดเตล็ด

ข้อ 67 ธปท. สงวนสิทธิ์ที่จะปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมหรือเปลี่ยนแปลงระเบียบ ประกาศหรือเอกสารที่เกี่ยวข้องตามระเบียบนี้ได้ โดย ธปท. จะแจ้งให้ธนาคารสมาชิกทราบล่วงหน้าก่อนการปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมหรือเปลี่ยนแปลงจะมีผล

ธปท. สงวนสิทธิ์ที่จะปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมหรือเปลี่ยนแปลงระเบียบนี้

ข้อ 68 ถ้ามีปัญหาดังต่อไปนี้ระหว่างธนาคารสมาชิก ธปท. จะเป็นผู้วินิจฉัย

ธปท. จะเป็นผู้วินิจฉัยปัญหาทางเทคนิค และการตีความระเบียบ

(1) ปัญหาทางเทคนิคของระบบการหักบัญชีเช็คด้วยภาพเช็คและระบบการจัดเก็บภาพเช็ค

(2) การตีความและบังคับใช้ของระเบียบหรือประกาศหรือข้อกำหนดใดที่ออกตามระเบียบนี้

ข้อ 69 ให้ถือว่าธนาคารสมาชิกตกลงผูกพันและปฏิบัติตามระเบียบนี้ และข้อกำหนดอื่นใดที่ออกตามระเบียบนี้

ธนาคารสมาชิกตกลงผูกพันและปฏิบัติตามระเบียบ

ข้อ 70 ระบบการหักบัญชีเช็คด้วยภาพเช็คและระบบการจัดเก็บภาพเช็คจะเริ่มให้บริการตามที่ ธปท. ประกาศกำหนด

ระบบ ICAS เริ่มให้บริการตามที่ ธปท. ประกาศกำหนด

ลักษณะ 13

บทเฉพาะกาล

ข้อ 71 ธนาคารสมาชิกต้องจัดให้มีระบบที่ครบถ้วนและพร้อมใช้งานอย่างน้อยตามลักษณะ 5 หมวด 1 ข้อ 24 (2) และ (3) ตั้งแต่วันที่ระบบการหักบัญชีเช็คด้วยภาพเช็คและระบบการจัดเก็บภาพเช็คเริ่มให้บริการ

ธนาคารสมาชิกต้องมีระบบที่ครบถ้วนและพร้อมใช้งาน

ทั้งนี้ ธนาคารสมาชิกต้องจัดให้มีระบบที่ครบถ้วนและพร้อมใช้งานตามลักษณะ 5 หมวด 1 ข้อ 24 (1) และ (4) ภายใน 3 เดือน นับจากวันที่ระบบการหักบัญชีเช็คด้วยภาพเช็คและระบบการจัดเก็บภาพเช็คเริ่มให้บริการ

ข้อ 72 ธนาคารสมาชิกรายใดที่เป็นสมาชิกตามระเบียบธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยการหักบัญชีระหว่างธนาคารในกรุงเทพมหานครด้วยอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2539 อยู่แล้วและสมัครเข้าเป็นธนาคารสมาชิกระบบการหักบัญชีเช็คด้วยภาพเช็คและระบบการจัดเก็บภาพเช็คตามระเบียบนี้ ก่อนวันที่ระบบเริ่มให้บริการ ให้ได้รับการยกเว้นค่าธรรมเนียมแรกเข้า

ธนาคารสมาชิกตามระเบียบเดิมได้รับการยกเว้นค่าธรรมเนียมแรกเข้า

ข้อ 73 เมื่อเริ่มใช้ระบบการหักบัญชีเช็คด้วยภาพเช็คและระบบการจัดเก็บภาพเช็ค หากระบบงานหักบัญชีอิเล็กทรอนิกส์ตามระเบียบธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยการหักบัญชีระหว่างธนาคารในกรุงเทพมหานครด้วยอิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ. 2539

และที่แก้ไขเพิ่มเติม ยังให้บริการอยู่ ศูนย์หักบัญชีจะรวมดุลการหักบัญชีของระบบการหักบัญชีเช็คด้วยภาพเช็คกับดุลการหักบัญชีของระบบงานหักบัญชีอิเล็กทรอนิกส์ข้างต้น เพื่อชำระดุลในระบบชำระดุลกลาง (Central Settlement System: CSS)

ข้อ 74 ธนาคารสมาชิกควรดำเนินการให้มีการใช้เช็คตามมาตรฐานเช็คที่ ธปท. ประกาศกำหนดตามระเบียบนี้โดยเร็ว อย่างไรก็ตาม หากมีความจำเป็นและธนาคารสมาชิกได้ตรวจสอบเช็คที่รับฝากว่ามีมาตรฐานครบถ้วนตามหนังสือเวียนสรช. (02) ว.190/2545 ลงวันที่ 16 ธันวาคม 2545 เรื่อง มาตรฐานเช็คและเอกสารประกอบของระบบการหักบัญชีเช็คอิเล็กทรอนิกส์ ก็อนุโลมให้ธนาคารสมาชิกส่งเช็คมาตรฐานตามหนังสือเวียนข้างต้นเข้าในระบบการหักบัญชีเช็คด้วยภาพเช็คและระบบการจัดเก็บภาพเช็คได้ถึงวันทำการสุดท้ายของปี พ.ศ. 2556

6. วันเริ่มต้นบังคับใช้

ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันประกาศเป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ 16 กันยายน 2554

(นายประสาร ไตรรัตน์วรกุล)

ผู้ว่าการ

ธนาคารแห่งประเทศไทย

